

**Stanowisko Polskiej Sekcji Międzynarodowej Komisji Prawników wobec zmian
legislacyjnych dotyczących wymiaru sprawiedliwości w Polsce**

Warszawa 22 lipca 2018 roku

Polska Sekcja – Międzynarodowej Komisji Prawników – wyraża zdecydowany sprzeciw wobec działań zmierzających do destrukcji prawa oraz podporządkowania sądownictwa organom władzy wykonawczej. Wprowadzone w ostatnich kilkunastu miesiącach zmiany w prawie są sprzeczne z przepisami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, naruszają zasadę trójpodziału władz oraz stanowią istotne zagrożenie dla rządów prawa.

Zagrożenia takie stanowią przykładowo:

- siedem ustaw o Trybunale Konstytucyjnym w ciągu 12 miesięcy, zawsze przyjmowanych w trybie pozakonstytucyjnym;
- wprowadzenie, przyjętą także w trybie pozakonstytucyjnym, ustawą – agresją na konstytucyjny organ władzy – o Krajowej Radzie Sądownictwa, a następnie w takim samym trybie – a więc paraustawą – o trybie wybierania członków Krajowej Rady Sądownictwa, wykluczającą korpus sędziów z wpływu na wybór ich przedstawicieli do tego organu;
- wybór większości członków Rady przez Sejm, mimo że w Konstytucji (art. 187) jest mowa jedynie o czterech posłach wybieranych do KRS przez tę Izbę. To był kolejny cios zadany podstawowej wartości konstytucyjnej jaką w państwie prawnym jest trójpodział władz oraz niezależność i odrębność sądów i trybunałów od innych władz. Skomponowanie Krajowej Rady Sądownictwa z 15 sędziów postawionych tam przez centralny ośrodek dyspozycji politycznej przypieczętowało dominację członków Rady, dane o ich karierze zawodowej były nieznane polskim sędziom i opinii publicznej, którzy, aby stać na straży niezawisłości sędziów i niezależności sądów nie mieli dość sędziowskiej odwagi, by zaprezentować opinii publicznej siebie i swoje kariery zawodowe.
- zbiorowe usuwanie sędziów Sądu Najwyższego przez jawne pogwałcenie konstytucyjnego zakazu usuwania sędziów z urzędów inaczej niż prawomocnym wyrokiem sądu. Skrócenie z mocą wsteczną do 65 lat ustawowego wieku przechodzenia ich w stan spoczynku.
- sprzeczna z Konstytucją paraustawowa próba skrócenia w tym trybie kadencji I Prezesa Sądu Najwyższego oznaczoną przez Konstytucję na sześć lat;
- wprowadzenie do składu Sądu Najwyższego zgłaszających się dosłownie z ulicy i w żadnej mierze nieprzygotowanych do pełnienia funkcji orzeczniczych w sądzie kasacyjnym, a więc w sądzie prawa, ławników wybieranych przez Senat, będący emanacją władzy politycznej, co podważa konstytucyjnie gwarantowaną niezawisłość orzeczniczą Sądu Najwyższego;
- wprowadzenie do systemu wymiaru sprawiedliwości instytucji skargi nadzwyczajnej, która godzi w wartość konstytucyjną, którą stanowi pewność prawa — co jest fundamentem zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez niego prawa;
- wprowadzenie dwóch nowych Izb do struktury Sądu Najwyższego, z których żadna nie została pomyślana jako merytorczne wzmocnienie tego Sądu — a które mają zapewnić

kontrolę *stricte* polityczną centralnemu ośrodkowi dyspozycji politycznej nad orzecznictwem Sądu Najwyższego, a poprzez niego nad całym wymiarem sprawiedliwości w Polsce.

Dotkliwym ciosem dla rządów prawa, dla niezależności sądów i niezawisłości sędziów, a co najważniejsze, dla realnego, stałego szanowania godności każdego człowieka i gwarantowanych mu w Konstytucji praw i wolności była niesławna ustawa z 27 lipca 2017 r. oddająca niekontrolowaną władzę nad sądami powszechnymi i każdym innym sądem w Polsce Ministrowi Sprawiedliwości.

Nieukrywanym celem tworzenia w trybie pozakonstytucyjnym kolejnych ustaw o Sądzie Najwyższym jest zagwarantowanie partii rządzącej dominacji w życiu politycznym, gospodarczym i społecznym, z eliminacją gwarancji do wolnych i rzetelnych wyborów, o których stanowią Konstytucja i traktaty unijne.

Nasz sprzeciw budzą też zmiany wprowadzone w trybie sprzecznym z zasadą demokracji konstytucyjnej ustawami w Sejmie VIII kadencji w wielu obszarach istotnych dla funkcjonowania państwa, narodu i każdego obywatela — ustaw godzących w prawa podstawowe, takich jak, ograniczenie wolności zgromadzeń, prawa do prywatności, likwidacja korpusu służby cywilnej, pełne przejęcie mediów finansowanych z budżetu, polityka eliminowania z życia społecznego instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Rozpędzone zostały Komisje kodyfikacyjne prawa cywilnego oraz prawa karnego. Brak jest projektów ustaw racjonalizujących procedury sądowe administracyjne, cywilne i karne.

Nasz sprzeciw budzi polityzacja administracji rządowej, policji, wojska, prokuratury.

Szereg tych zmian wzorowanych jest na wzorcach rosyjskich i węgierskich.

Zwracamy uwagę, że każda zmiana ustrojowa w obszarze wymiaru sprawiedliwości powinna być wprowadzana ze szczególną starannością, w warunkach prawidłowej legislacji, tj. stosownego czasu, szacunku dla parlamentarnej opozycji, szacunku dla opinii instytucji oceniających oraz w warunkach konsultacji ze społeczeństwem. Zmiany te, z uwagi na ich zakres, dotyczą nie tylko obecnie rządzących, ale i urządzają życie kolejnym pokoleniom Polaków.

Nieukrywany przez centralny ośrodek dyspozycji politycznej jest ostateczny cel tych kroków — wyprowadzenie Polski z Unii Europejskiej i z kręgu zachodnioeuropejskiej cywilizacji.

Polska Sekcja Międzynarodowej Komisji Prawników podziela zaniepokojenie instytucji Unii Europejskiej oraz polskiej i międzynarodowej społeczności prawników zmianami jakie korodują rządy prawa w Polsce oraz godzą w podstawowe standardy praw człowieka i obywatela. Wskazujemy na zalecenia Komisji Europejskiej podjęte w ramach procedury z art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej, dotyczące przestrzegania praworządności w Polsce. W skardze z 20 grudnia 2017 r. wniesionej przeciwko Rządowi RP do Trybunału Sprawiedliwości z tytułu naruszenia prawa UE w wyniku przyjęcia ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, a w szczególności przepisów regulujących wiek emerytalny. Komisja zwraca uwagę, że nadanie Ministrowi Sprawiedliwości swobody uznania przy podejmowaniu decyzji dotyczących przedłużania kadencji sędziów, którzy osiągnęli wiek emerytalny,

podważy niezależność polskich sądów (art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej).

Przypominamy Apel Instytutu Praw Człowieka Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawników (IBAHRI) z 3 lipca 2018 r., który w związku z doniesieniami o próbach szykanowania niektórych sędziów w związku z wydanymi orzeczeniami, *Zwraca uwagę polskiego rządu na pierwszy punkt Podstawowych Zasad Niezawisłości Sądownictwa ONZ, według którego:* „Niezawisłość sądownictwa powinna być zagwarantowana przez państwo i wpisana do Konstytucji lub prawa krajowego. Obowiązkiem wszystkich rządowych i innych instytucji jest respektowanie i przestrzeganie niezawisłości sądownictwa

Przyłączamy się do Apelu Międzynarodowej Komisji Prawników (International Commission of Jurist – ICJ) w Genewie z 11 lipca 2018 r., skierowanego do Prezydenta RP Andrzeja Dudy w sprawie wymiaru sprawiedliwości w Polsce. Apel ten (w załączeniu) podpisała grupa wybitnych sędziów i adwokatów.

Członkowie Zarządu PS MKP:

- *prof. dr. Bożena Gronowska*
- *prof. dr Zbigniew Lasocik*
- *prof. dr Andrzej Rzepliński*
- *adwokat Marek A. Zieliński*